

המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי • אוניברסיטת בן-גוריון בנגב • ת.ד. 653, באר-שבע 84105
טלפון: 07-647-2323 • פקס: 07-647-2933 • ICTR Web: http://www.bgu.ac.il/ICTR • ICTR e-mail: ictr@bgumail.bgu.ac.il

פרויקט המחקר ההשוואתי הבינלאומי של המגזר השלישי של אוניברסיטת ג'והנס הופקינס

המשימה המחקרית הראשונה שתמכזה הישראלי לחקר המגזר השלישי נטל על עצמו עם הקמתו היא ההשתתפות בפרויקט המחקר ההשוואתי של המגזר השלישי, שמרכזו באוניברסיטת ג'והנס הופקינס בארה"ב. פרויקט מחקר זה הוא הפרויקט הגדול ביותר בתחום המגזר השלישי בעולם כולו, וכדאי במדינתנו המושגתה בן, והוא בין הפרויקטים המחקריים הגדולים שמתנהלים כיום בעולם בתחום מדעי החברה בכלל. חשיבותו עצומה בשל תרומתו להמשגה של המגזר השלישי והמפרי האמפירי של המגזר. ביצוע פרויקט זה עולה בקנה אחד עם מטרותיו הכלליות של המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי.

עלון מס' 10 (2008)

תוכן העניינים:

- הכנס הראשון לחקר המגזר השלישי בישראל **A**
- פרויקט המחקר ההשוואתי הבינלאומי של המגזר השלישי של אוניברסיטת ג'והנס הופקינס **A**
- דבר מנהל המרכז **B**
- מחקר חברתי כמנוף להשפעת על מדיניות ממשלתית - ראיון עם ד"ר ישראל כץ **B**
- מבנה מנהלי של המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי **E**
- כנסים בינלאומיים בתחום המגזר השלישי ומישאים הרובים **E**

הכנס הראשון של המרכז לחקר המגזר השלישי בישראל

של המרכז החדש, פרופ' לחיים נאן, סגן נשיא אוניברסיטת בן-גוריון לענייני מחקר ומיתוג, ד"ר צבי שטאובר, סגן נשיא אוניברסיטת בן-גוריון לקשרי חוץ, נרצים וחברי הסגל האקדמי והמנהלי של אוניברסיטת בן-גוריון.

פרופ' גרון עמד בדבריו על מטרות המרכז החדש (1) יזום וביצע מחקרים מקוריים והמצת ממצאיהם (2) סידום ומתן לגיטימציה למגזר השלישי כתחום מחקר רב-תחומי ובין תחומי חדש (3) פיתוח סוגיות של נגישות הגננות לתחום.

עלון מס' 10 (2008)

המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי באוניברסיטת בן-גוריון בנגב נחנך ב-15 למרץ לרול חנוכת המרכז נערך כנס בן יומיים שבהדרכתו יחקר המגזר השלישי בישראל. בכנס השתתפו כמאתיים חוקרים וסטודנטים מאוניברסיטאות בארץ ובעולם וכן נציגים ממשרד האוצר, הסוכנות היהודית וארגונים התנדבותיים שונים.

במסגרת טקס הפתיחה נשאו דברים פרופ' בנימין גרון, מנהל המרכז ופרופ' גרום פינגר הקטור אוניברסיטת בן-גוריון. בין הנוכחים היו פרופ' רבקה כרמי ופרופ' אריה דייכל, חברי צוות המגזר

מומין שמאל: פרופ' סטנלי קאץ, פרופ' הלמוט אנהייר, ד"ר ג'רמי קנדל, פרופ' בנימין גרון, פרופ' גרום פינגר, פרופ' אלנוור בדיליאטו

From right: Prof. Stanley Katz, Prof. Helmut Anheier, Dr. Jeremy Kendall, Prof. Benjamin Gidron, Prof. Nachum Finger, Prof. Eleanor Brilliant

הכנס הראשון של המרכז לחקר המגזר השלישי בישראל

הפעילות של המרכז (4) תעוד ואיסוף חומר על המגזר השלישי. פרופ' פינגר הזכיר בדבריו את שרשיה העמוקים של הפעילות ההתנדבותית במסורת היהודית.

פרופ' סטנלי כץ, מרצה להיסטוריה ולמשפטים בבית הספר למנהל ציבורי וחסים בינלאומיים על שם ודורו וילסון באוניברסיטת פרינסטון, נשא את הרצאת הפתיחה ביומו הראשון של הכנס. פרופ' כץ תיאר בדבריו את התפתחות חקר המגזר השלישי בארצות הברית. הוא הדגיש שיוזמי המחקר בתחום היו בתי הספר לעבודה סוציאלית, אשר אימצו גישה רב-תחומית דווקא בזמן שבו היו תחומות כמעט בלתי-עבירות בין הדיסציפלינות השונות. פרופ' כץ הוסיף ואמר שמתחילתו היה חקר המגזר השלישי מונע על ידי שיקולי מדיניות מעשית, ולא התמקד בתאוריה עם הקמת מרכזים לחקר המגזר השלישי, והתחלה מיוחדת משונה על פעילות המגזר השלישי באוניברסיטת ג'והנס הופקינס, החל התחום להשתנות בהדרגה ונקבל ציבור "בינלאומי" במיום דבריו עם פרופ' כץ על כיוונו של תחום המחקר בעתיד. בד-בבד עם מחקר אמפירי יהיה על התחום להתמודד עם שאלות תיאורטיות שתוצרתה בהמשך

המשיב, פרופ' יצחק נגור מן המחלקה למדע המדינה באוניברסיטה העברית, עמד בדבריו על הצורך לפתח את היכולת המחקרית של ישראל בחקר המגזר השלישי ולעודד לעוסקים בתחום. לדבריו, התפתחות חקר המגזר השלישי בארה"ב כמו שתיאר אותה פרופ' כץ, תואמת לציוני המקראי "נעשה ונשמע", והוסיף שיש ללמוד מסיננים של אחרים אבל אין צורך לחזור על שמאותיהם. נגור הדגיש גם הוא את הצורך להתמודד עם השאלות התיאורטיות החשובות בתחום "ובמובן זה" סיכם נגור, "עלינו גם לעשות וגם ולשמע" במושג השני, ביומו הראשון של הכנס נערך דיון שכותרתו "מנמות חדשות בחקר המגזר השלישי בפרספקטיבה בינלאומית". בדיון השתתפו פרופ' אלינור בריליאנט מאוניברסיטת רטג'ס, פרופ' הלמוט אנהייב מאוניברסיטאות רטג'ס וג'והנס הופקינס. עורכו לשעבר של כתב העת *Voluntas* שהוא כתב העת המרכזי בחקר המגזר השלישי, ודי"ר גרמי קנדל מבית הספר לכלכלה בלונדון ועורכו הנוכחי של כתב העת *Voluntas*.

יומו השני של הכנס נפתח בהרצאה שישא פרופ' גדרון, אשר הציג את מובנה המגזר השלישי בישראל והנורמים המשפיעים עליו. המשיבה, פרופ' יעל ישי מאוניברסיטת חיפה הדגישה בדבריה

שלסיווג יש חשיבות בעוד למחקר משווה, ובאמצעותו ניתן יהיה להשיג הבנה מעמיקה יותר של חלקי המגזר ושל המגזר כולו.

בארוחת הצהרונים ההיגיונית שנערכה לכבוד באי הכנס נשא דברים פרופ' אבישי כוורמן. שיא האוניברסיטה, שהעלה על נס את חזונו של בן-גוריון והרלוונטיות של חזונו זה לחברה הישראלית כיום.

במהלך היום השני התקיימו מושבים ובהם הרצנו עבודות בנושאים כגון: "ייחסי משפחה-מגזר שלישי", "התנדבות ומתנדבים", "היבטים משפטיים של פעילות המגזר השלישי ועוד. מכתר מתוך העבודות שהוצגו יורסס על-ידי המרכז הישראלי במהלך הקיץ.

בדברי הסיכום שלו לכנס אמר פרופ' גדרון: "לא יזכה להיות דרך מתאימה יותר לציון את יסוד המרכז לחקר המגזר השלישי מאשר כנס של חוקרים, מובני מדיניות וכל מי שיש לו חלק בהתפתחות המגזר השלישי במדינת ישראל. נבחרתם של חוקרים מן השורה הראשונה מהארץ ומן העולם תרמה להצלחת הכנס ובהצלחת המודעות נעוץ המגזר השלישי על סדר היום בארץ".

יצחק נגור (ימין)

פרויקט המחקר ההשוואתי הבינלאומי

השלב השני של הפרויקט המתנהל בימים אלו מרחיב ומעמיק את העבודה שנעשתה בשלב הראשון שבו השתתפו 13 מדינות. היקף הפרויקט הורחב ל-30 מדינות ויותר, והוא מקיף נושאי מחקר רבים יותר הנבדקים באופן שיטתי הפרסום הראשון של ממצאים השוואתיים מהפרויקט צפוי להתבצע בכנס מרכז הקרות האירופי שיתקיים בחודש ינואר 1998. בטורינו שבאיטליה

כל אחת מן המדינות המשתתפות בשלב השני של הפרויקט ידרוש לחקור את המגזר השלישי משבעה היבטים ובכללם: (1) הנדחתו; (2) ממדיו הכלכליים; (3) היקף ההיסטורי שלו; (4) המסגרות החוקיות שבתוכן הוא פועל; (5) המדיניות הציבורית כלפי המגזר; (6) השפעתו של המגזר השלישי על החברה; וכן (7) המוסד התנדבותי ותרומה של הציבור.

ההיבטים ההשוואתיים של הפרויקט מתאפשרים הודות למערכת של כלי מחקר משותפים, ובראשם מערכת משותפת של הנדחות וימיון של ארגוני המגזר השלישי. כלים אלה פותחו על ידי מנהלי הפרויקט, פרופ' לסטר סלומון ופרופ' הלמוט הנריי, תוך התייעצות עם צוות המחקר מהמדינות

המשתתפות בו אחד התוצרים הסופיים הרשומים של הפרויקט יהיה תמונה מקיפה של המגזר השלישי בעולם ובמדינת החקירה. בפרספקטיבה השוואתית בינלאומית רחבה

ההתארגנות בישראל המאפשרת עבודה במשימה מורכבת זו ובלוח הזמנים של הפרויקט (מועד הסיום הוא דצמבר 1999), כללה העסקה של מומחים בתחומים השונים של הפרויקט. כל מומחה או צוות מומחים נטל על עצמו לכתוב אחד משבעת פרקי הפרויקט.

בצוות החוקרים פרופ' יעני קטן, אוניברסיטת ת"א ובישי טליאס, האוניברסיטה העברית (ממונים על כתיבת פרק המדיניות), ד"ר הדרה בר-מור, מפלגת חנויה (הפרק המשפטי), ד"ר זאב רוניק וד"ר אילנה סילבר, האוניברסיטה העברית (הפרק ההיסטורי), פרופ' שמואל שי ואבנן לור, המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי (פרק תרומה והתנדבות), עזרא הדר, סולד פלג נאוה ברנ, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומר חני כץ, המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי (הפרק הכלכלי); פרופ' שמואל שי ואבנן יובליסקי (ניתוח השפעת המגזר על החברה); פרק ההנדרות שנכתב בידי פרופ' בנימין גדרון וחני כץ, הישלים לאירופה ופורסם על-ידי המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי ומעברת) ועל-ידי אוניברסיטת ג'והנס הופקינס (באנגליה). עבודות הצוות כינו מתואמת על-ידי החוקר הראשי בפרויקט, פרופ' בנימין גדרון, ומלווה על ידי ועדה מייעצת. הוועדה המייעצת כוללת את ד"ר ג'נט אביצ'ד, קרן קר ל ב; פרופ' שג' אויג'נסדט, האוניברסיטה העברית, יורם נבא, קבוצת פעילים בנק הפועלים; פרופ' יצחק נגור, האוניברסיטה העברית; פרופ' יעקב קופ, המרכז לחקר המדיניות החברתית בישראל; פרופ' משה סיקרון, לשעבר הסטטיסטיקן הראשי לישראל, ד"ר חיים איילון, רשת עמל; דוידה לחמן-מטר, משרד המשפטים; ארנון מנטבר, גיינט ישראל; יהושע דוד, מחלקת הסלולרים בנציבות מס הכנסה, משרד האוצר. הפרויקט פסתייע בתרומתו הנדיבה של קרן יד הנזים וקרן קהנוף.

סיוע חשוב מקבל הפרויקט מגן חשבונות לאומית בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וממחלקת המלכ"רים בנציבות מס הכנסה, משרד האוצר, אשר סיפקו לפרויקט נתונים לכלכליים חיוניים אודות המגזר וגם נוטלים חלק בנייתו.

עוד כפרס מוגד סיומו המתוכנן של הפרויקט, מתכנן המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי לפרסם אחדים משבעת פרקי מעברית ובאנגלית, כשם שמעשה בפרק ההנדרות.

הפרסום המתוכנן הקרוב יהיה **ההיבטים המשפטיים של המגזר השלישי** בישראל מאת ד"ר הדרה בר-מור.

דבר מנהל המרכז

שצפויות לנו בשנים הקרובות עבודות מעניינות בתחום המרכז מצידו שתדל לסייע במישיק או בעקבותינו למעוניינים בכך, ומשיק לתת כמה להצגת עבודות אלה בפני קהילת החוקרים ואנשי המקצוע.

לכסוף, ברצוני להודות לכל אלה שברכנו עם פתיחת המרכז ולמשתתפי הכנס הראשון שירכמו כחודש סוף. אני מייחלים חשיבות רבה למשיך המתמשך והרצוף עם החוקרים, ממסגרת המחקר והמשתמשים במחקר (אנשי מקצוע, מנהלי מלכ"ים וקובעי מדיניות), בארץ ובחו"ל. ישנו לקבל תובנות על פרסומים שנוצרו, כנסים שמערוך ותכניות שיוזם במרכז לשלנו, המשתדל להיות רלוונטי, היון חזק וזה חיוני כדי לדעת את את המצאים בדרך הנכונה והיון יש מקום לשיפורים, כמאן זה, שיש בדעתנו להוציא מספר פעמים בשנה, יכול לשמש כאחד הכמות לתגובותיכם שאותן נשמח לפרסם. נשמח גם לקבל היון חזק באמצעות האינטרנט.

פרופ' בנימין גרין

מתייחסים אליו בהגדרות פכליות ולא מצמצמות, על-מנת לפרוס את מלוא חובב היריעה של המשא והתחום. ביון זה מסייע לנו בבחינת נשאי המחקר בהם עוסק ועוסק המרכז שלוש השנים הבאות, שאותם ניתן לאפיין כ"מחקרי תשתית". אלה הם מחסריב שיצנו במסגרת הראשונה בישראל, נתונים אמפיריים על ליבנים שונים של מרכז הארגונים לא מסורת הויר, התנדבות ותרומה נתונים כאלה חשובים במיוחד בהקשרים של פיתוח מדינות על-מקום ומקורות של ארגונים אלה בחברה, הם חשובים לא חזות בהבנת תהליכים שונים העוברים על החברה בישראל.

במהלך למחקרים שהמרכז יזם ויוזם, ייעשה מאמץ לעודד חוקרים ישראלים לחזור הבטחים של המרכז השלישי נישא מחסריב ההשתתפות המרשימה בכנס הראשון של מרכז בתחום המגור השלישי. ההחלבות של כל המשתתפים, הרמה הבונה של הצגת החוקרים הישראליים, שישעו נוכח מהם צעירים. כל אלה נתונים תקווה

הרעיון להקים בישראל מרכז מחקר העוסק במגור השלישי ובתופעות הקשורות בו כגון התנדבות וחורמה, אינו חדש. הוא עלה בשורות שקיימתי עם אנשים שונים כבר בשנת 1990, והצורך בו, לדעתי, היה קיים כבר אז. אבל כידוע, על מנת לממש רעיון מסוג זה, גם אם הניע זמן, יש צורך בהסכמה ועבודה משותפת של גורמים רבים. ההופכת את הנשיה למרכבת וארוכה. בתהליך גיבוש הרעיונות וערוך מאד כנסינו ועצרו של ד"ר ישראל כץ, שר העבודה והרווחה לשעבר, שהקים שני מרכזי מחקר חשובים, כמו כן קיבלתי טיפ ויחוד רב מההלל אוניברסיטת בן-גוריון, משיא האוניברסיטה, פרופ' ארישי רודניק, מרקטור האוניברסיטה, מרכזי נחום פינר, מסגרת המשיא למחקר ופיתוח מרכזי לחיים נגן ומדיקן הפקולטה למדעי הרוח והחברה, פרופ' יוחנן ווינבלט, יבואו כולם על התודה והכרבה.

מתכנן מאות המרכז ופעילותיו, ולסחה בחשבון העבודה שאנו עוסקים בתחום הרש. אנו

מחקר חברתי כמנוף להשפעה על מדיניות ממשלתית

ראיון עם ד"ר ישראל כץ

שונים: מסבול נסוף להתפתחות הסקטור היא תרבות בין ארגונים הטטפלים באותם נישאים.

ש: מהן הסוגיות החשובות ביותר למחקר לגבי המגור השלישי היום?

ת: חשוב לחקור מה כוחו ומהם גבולותיו או יחולותיו של המגור הזה. המגור השלישי נכנס במקום בו קיימות חולשות של המשרות הציבוריות ושל המשרות העסקיות, מחקר שיבחן את גבולות הפעילות של המגור הזה יכונן אותנו לישפז בתחומים בהם הוא יכול לתרום למערכת. כדי לשאול את הארגונים וכן את המגורים האחרים אלו שאלות מעיקות עליהם. נישאים המעסיקים אותי הם: כיצד ייון מהגדיל את שיעורי התרומה והתרומים בישראל? איך בחברה אני יכולים להשפיע על סולם הערכים בכל המגור להפניית הספים למטרות חברתיות שונות? כיצד ניתן להשפיע על ארגונים לשמור על כוונת פעילות מסוימת? באיזו מידה המתנדב צריך להיות איש מקצוע או לא?

ש: כמנהל ומקים "מכון ברוקדייל" והמרכז לחקר מדיניות חברתית בישראל, האם יש לך

הערה בפניכם?

הנוסדות המגשלתיים אינם מסוגלים לספק את כל השירותים הרווישים בתחומים מסויימים אנשים מוכנים לתרום יותר, ודרך זו עדיפה על הגדלת גיל המיסוי. אצרו בשבדיה בה הנישה של מדינת הרווחה חזקה ביותר, הממשלה אינה מסוגלת לספק את כל הצרכים, והרעיה עם הרעיון לחייב את האזרחים במספר שעות התנדבות בשבוע כמו כן מכירים מתאימים יותר לזיונות לצרכים חדשים שהממשלה אינה מתווחת אליהם. שלישיית, עבודה התנדבותית מספקת לאנשים רבים הזדמנות נרימי מעשוק, והזדמנות להיות פעילים בערה חיה.

ש: מהם התמריצים והבלמים להתפתחות המגור השלישי בישראל היום?

ת: התמריצים העיקריים הם: צרכים פסיכולוגיים של הפרט. הרצון להשפיע וצרכים שאינם מסופקים על-ידי הממשלה. הבלמים להתפתחות הסקטור הזה נובעים נשאי הסקטורים האחרים. המגור העסקי עול להיות מאיים מפעילותם של מלכ"ים, ובמקביל עולה התיוצ התנגשות עם המגור הציבורי. תועות מוצאת מצובות איום על המערכת הפוליטית. במידה מסוימת נוצר בין הסקטורים השונים מאבס על חכמה בתרומים

ד"ר ישראל כץ הוא אחד המדענים המרכזיים בבניית ובטיפוח מערכת הרווחה בישראל. הוא מאמין גדול בשימוש במחקר כבסיס להשפעה ויצוב מדיניות ממשלתית. נקודות ציון עיקריות בביורגפיה העשירה שלו כוללות את היותו מנהל בית-הספר לעבודה סוציאלית על-שם ברוחל באוניברסיטה העברית בירושלים, מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי, שר העבודה והרווחה, ומיחסים של שני מוסדות מחקר חשובים: ימכן ברוקדייל למדיניות ההתפתחות אדם וחברה ו"המרכז לחקר המדיניות החברתית בישראל".

ש: במה מתבטאת לדעתך החשיבות של המגור השלישי במדינת ישראל?

ת: המגור השלישי חשוב בשגושה היבטים מרכזיים, ראשית, פעילות במסגרת ארגונים ותגובותיים מספקת פתרון למשבר מרכזי של הרמוקרטיה המודרנית, מכיון שהצבעה בבחירות אינה מספקת תחשה של שותפות בחללטות. בני אדם הם נשול כוח החלטה לקבוע דברים חשובים בחייהם. מלכ"ים מאפשרים להרבה אנשים להגיע למוקדו כוח והשפעה ולהשתתף באופן פעיל בייצוב הסביבה והחברה. שנית, בתחום הרווחה,

כנסים בינלאומיים בתחום המגזר השלישי ונושאים קרובים International Conferences on the Third Sector and Related Subjects

July 5-9, 1998

International Council on Social Welfare "28th ICSW International Conference on Social Welfare." Jerusalem, Israel. Contact: Organizing Committee, P.O. Box 50006, Tel Aviv 61500, Israel; phone: (972)(3) 514-0000; fax: (972)(3) 517-5674 or 514-0077; e-mail: 28ICSW@kenes.cmail.compuServe.com

July 6-9, 1998

The University of Liverpool's international conference on "Child Welfare and Social Action." Liverpool, UK. Contact: John Lansley, University of Liverpool, Department of Sociology, Social Policy and Social Work Studies, Liverpool L697ZA, UK; phone: (44)(151) 794-2543; fax: (44)(151) 794-2997; e-mail: J.W.Lansley@liverpool.ac.uk; www: http://www.liv.ac.uk/~archives/cwsa/home.htm

July 8-11, 1998

The Third International Conference of the International Society for Third Sector Research (ISTR), "The Contribution of the Third Sector to Social, Economic and Political Change." University of Geneva, Geneva, Switzerland. Contact: Margery B. Daniels, Executive Director, ISTR, The Johns Hopkins University, 511 Wyman Park Building, 3400 North Charles Street, Baltimore, Maryland 21218-2688, USA; phone: 410-516-4678; fax: 410-516-4870; e-mail: istrmbd@jhunix.hcf.jhu.edu; http://www.jhu.edu/~istr

August 23-27, 1998

International association for Volunteer Effort. 15th Biennial Volunteer Conference "Leading into the Next Millennium - a Global Quest for Volunteer Effort." Edmonton, Alberta, Canada. Contact: IAVE 1998 15th Biennial World Volunteer Conference, c/o Wild Rose Foundation, 907 Standard Life Building, 10405 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5J 4R7; phone: 403-422-9505; fax: 403-427-4155; e-mail: bwyatt@muttart.org; http://www.gov.ab.ca/~wrf

November 5-7, 1998

27th annual Conference of ARNOVA, Association for Research on Nonprofit Organizations and Voluntary Action. University of Seattle, Washington, USA. Contact: Anita Plotinsky, Executive Director, ARNOVA, Indiana University Center on Philanthropy, 550 West North Street, Suite 301, Indianapolis, IN 46202, USA; phone: (317)684-2120; fax: (317)684-8900; e-mail: aplotin@indyvax.iupui.edu

November 9-10, 1998

EFC Ninth Annual General Assembly, Turin, Italy. Contact: European Foundation Centre, 51 Rue de la Concorde, 1050 Brussels, Belgium; phone: (32)(2)512-8938; fax: (32)(2)512-3265; e-mail: efc@efc.be

הצעות לכינוני פעולה או דגשים ל"מרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי"

הן לזעזוע, מרכז כזה צריך להתחילס לרמת המחקר, כלומר כיוצ משפיעה הממשלה באמצעות חוקים ומדיניות על המגזר השלישי והתפקוד. המחקר צריך להיות מתוכנן להשפעה על המדיניות הכוללת, מפני שיגור זה תלוי במערכת הציבורית.

למרכז מחקר יש יכולת השפעה הרחבה מאוד נחוצה מפני שכיום, למרות נטייה נכונה בשנים האחרונות, הארגונים הוולנטריים אינם נגישים מספיק למדיניות הממשלתית ואינם נחשבים לזכו מליטי בעל השפעה.

אני אישית מאמין שהפצה של מחקרים ותגובות אינה מספיקה. המרכז החדש, בדומה למרכז לחקר מדיניות, צריך לשמש כלי בעוצמת מדיניות על ידי הרחבת החשיבה לגבי אופציות שונות עליו להציג אלטרנטיבות ולנח את השמעותיהן הבלתי-הקטנות.

אני נוטה לבחון מרכז כזה בקריטריונים התקפים לכל מרכז:

- באיזו מידה פעילותו מגבירה את מודעות הציבור לגבי סוגיות של מדיניות בכלל או שאלת מדיניות ספציפית?
- באיזו מידה פעילותו מסייעת לקידום או יישום שינוי במדיניות?
- באיזו מידה פעילותו תורמת לשינוי במדיניות של ארגון למטרות רווח או שלא למטרות רווח?
- באיזו מידה פעילותו מבטיחה חקיקה או תיקון לחוק לאומי או מקומי?

מבנה מנהלי של המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי

- ועדת הנינוי באוניברסיטת בן-גוריון: פרופ' ו. אקרמן (יו"ר), פרופ' ג. וינבלט, פרופ' ר. כרמי, פרופ' א. רייכל
- ועדה מיעצת בינלאומית: (בתקמה) תכלול אקדמאים, אנשי-עסקים, אנשי-ציבור, מנהלי ארגונים של המגזר השלישי
- מנהל המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי: פרופ' בנימין טרון
- יועץ מתודולוגי: פרופ' שמואל שי
- עוזרת מנהלית: סטודי קרא-מורנו

ISRAELI CENTER FOR THIRD SECTOR RESEARCH Newsletter

Editor: Etti Tammuz

Contributors to this issue: Raviv Schwartz, Hagai Katz, Yael Shaigi

Administrative Assistant: Smadar Kra-Moreno

Graphic Design: Nitza Yogev Printing: Hamachpil Banegev

Social Research as a Lever on Government Policy:

An Interview with Dr. Katz

Dr. Israel Katz is one of the central figures in the formation of Israel's social welfare system. He has also demonstrated a keen awareness of the tremendous importance played by the third sector in maintaining a democratic society and of the need to foster its development. Dr. Katz is among the leaders in generating research of these issues as the basis for influencing the shaping of government policy. Among the many positions Dr. Katz has filled in his illustrious career are: Director, Baerwald School of Social Work, Hebrew University; Director-General, National Social Insurance Institute; Minister of Labor and Social Welfare; and founder of two important research institutes - *Brookdale Institute of Gerontology, Human and Social Development* and the *Center for Social Policy Studies in Israel*.

Q: What in your opinion is the importance of the third sector in Israel?

A: The third sector is important on three basic levels. Firstly, activity in a voluntary organization offers a solution to a central crisis confronting contemporary democracy which is that voting periodically in elections does not provide citizens with the feeling of ownership over decisions which affect their lives. People lack the power to influence this decision-making processes. Nonprofit organizations afford the opportunity for individuals to gain access to the corridors of power and to actively take part in shaping their surroundings and their society. Secondly, in the sphere of social welfare, government institutions are simply unable to provide all the necessary services. In certain fields of service, people are willing to contribute their own time and money - a method which is preferable to increasing the burden of taxation. Even in Sweden where the welfare state tradition is more deeply rooted, the government recognized its inability to satisfy the needs of all its citizens and therefore proposed the idea of requiring all citizens to engage in some form of voluntary activity a certain number of hours per week. Nonprofit organizations are better equipped to cater to emerging needs not addressed by government.

Thirdly, voluntary activity provides many with "occupational rehabilitation," i.e. the chance to become engaged in helping others.

Q: What in your estimation are the forces that accelerate and/or retard the development of the third sector in Israel today?

A: The main driving forces behind the sector's development are: the psycho-social needs of the individual, the desire to influence [decision-making process], and needs that are not met by the government. The primary disincentives for its development stem from the other two sectors. The business sector may come to feel threatened by the activity of nonprofit organizations and similarly, these organizations may potentially conflict with those of the public sector. For example, social change movements present a threat to the political system. To a certain extent, a tension exists between the three sectors as they often stake similar substantive claims. One other factor hindering the development of the third sector is the competition between organizations dealing with the same issues.

Q: What are the most important questions to explore in the study of the third sector in Israel today?

A: It is important to examine the strengths and weaknesses (or limitations) of the sector, as it enters the public domain in which weaknesses of both the public and private sectors are present. Research that focuses on the parameters of this sector's activity will guide us in its application to areas in which it may be most effective and useful. It would be worthwhile asking the organizations, and the other sectors as well, which issues trouble them the most. Among the questions of particular concern to me are: How may we increase the levels of philanthropy in Israel? How may we as a society alter the value system in this country particularly with respect to allocating resources to various social aims? How is it possible to impress upon organizations the importance of preserving

specific programmatic foci? To what extent does a volunteer have to be a trained professional, if at all?

Q: As founder and director of both the Brookdale Institute and the Center for Social Policy in Israel, what might you suggest should be the chief avenues of inquiry or emphases of ICTR?

A: In my opinion, a center like this should address the macro-level, that is, how does the government influence, through laws and policy, the third sector and vice versa? The research must be designed in a manner that will affect the policy process at large, for the third sector is largely dependent upon the system of public service delivery. This center has the ability to make a difference because voluntary organizations are by and large not sensitive enough to public policy and are rarely considered a political force with which to be reckoned. I personally am of the belief that the dissemination of research findings alone is not enough. This new research center, like the *Center for Social Policy Studies*, must serve as a tool in the policy process by examining and exploring the various policy options available. It must propose alternatives and assess their direct and indirect impact. In the final analysis, I tend to judge a research center such as this one, according to the criteria applied to every nonprofit organization:

- To what degree does its activity raise public awareness of policy in general or a specific policy question in particular?
- To what degree does its activity help in advancing or implementing a change in policy?
- To what degree does its activity contribute toward change in for-profit or nonprofit organization(s)?
- To what degree does its activity result in the legislation or amendment of a particular national law?

The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project

The first research task assumed by the newly established ICTR was its participation in a major international study entitled *The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project*. Based at Johns Hopkins University in the US, it is the largest international research project pertaining to the third sector ever undertaken and in fact is one of the largest social science research projects currently underway throughout the world. It is a project of critical importance because of its potential contribution to the conceptualization of the third sector internationally and to its empirical mapping. Participation in the Johns Hopkins Project is eminently consistent with the overall objectives of ICTR.

The second phase of this study, currently underway, expands upon and deepens the thrust of the work completed in the previous phase in which 13 countries participated. Presently, the project encompasses over 30 countries and addresses many more research topics in a more systematic manner. The first set of comparative data is due to be released in November 1998 in Turin, Italy at a meeting of the European Foundation Center.

Each participating country is required to engage in studying seven aspects of the Third Sector, namely: (1) its definitions; (2) its economic dimensions; (3) its history; (4) its legal aspects; (5) policy regarding the sector; (6) its impact on society; and (7) the patterns of giving and volunteering in society. The comparative dimension of this study is made

possible through a system of a common set of definitions and classifications for third sector organizations. These tools were devised by the project's directors, Prof. Lester Salamon and Prof. Helmut Anheier in an elaborate process of consultation with the research teams in the participating countries. The final outcome should present a comprehensive picture of the Sector worldwide and within the country studied in a comparative perspective.

To carry out this complex task in Israel within the time frame of the project (which ends in December 1999), a number of experts in the various aspects of the study have been chosen. Each person or team was assigned one of the seven chapters:

The team is composed of: Prof. Joseph Katari, Tel Aviv University and Moti Talias, Hebrew University (in charge of writing the *Policy Chapter*); Dr. Hadara Bar-Mor, Netanya College (*Legal Chapter*); Dr. Zeev Rosenhak and Dr. Ilana Silber, Hebrew University (*History Chapter*); Prof. Shmuel Shye and Alon Lazar, ICTR (*Giving and Volunteering Chapter*); Ezra Hadar, Sali Peleg and Nava Brenner, Central Bureau of Statistics and Hagi Katz, ICTR (*Economic Chapter*); Prof. Shmuel Shye and Esther Zichlinsky, ICTR (*Impact of Society Chapter*). The *Definitions Chapter*, written by Prof. Benjamin Gidron and Hagai Katz has already been completed and published by ICTR (in Hebrew) and by Johns Hopkins University (in English).

The work of the entire team is coordinated by the Project's Principal Investigator, Prof. Benjamin Gidron, and advised by a distinguished Advisory Board. The Advisory Board is composed of the following individuals: Dr. Janet Aviad, CRB Foundation in Israel; Prof. S.N. Eisenstadt, Hebrew University; Yoram Gabai, Pe'lim Group, Bank Hapoalim; Prof. Moshe Sikron, former Chief Statistician of Israel; Dr. Chaim Ayalon, Arna vocational school network; David Lachman-Messer, Ministry of Justice; Arnon Mantver, JDC Israel and Yehoshua David, Department of Nonprofit Organizations, Income Tax Division, Ministry of Finance.

The project is generously funded by the *Yad HaNadiv* and *Kahanoff* Foundations.

The Project is assisted by the National Accounting Division of the Central Bureau of Statistics and the Income Tax Division's Department of Nonprofit Organizations of the Ministry of Finance whose staffs have provided invaluable data on the economic aspects of the Sector and have participated in its analysis.

Prior to the project's anticipated conclusion, ICTR intends to publish some of the seven chapters in both Hebrew and English as it did the *Definitions Chapter*.

The next planned publication is Dr. Bar-Mor *Legal Aspects of the Third Sector in Israel*.

ICTR Managing Structure

ICTR Steering Committee:	Prof. W. Ackerman (chair), Prof. R. Carmi, Prof. A. Reichel, Prof. J. Weinblatt
International Advisory Board:	(In formation) To consist of academics, business-people, public figures, and leaders of Third sector organizations.
ICTR Director:	Prof. Benjamin Gidron
Methodological Advisor:	Prof. Shmuel Shye
Administrative Assistant:	Smadar Kra-Moreno

'practice and understand.'" That same afternoon, a plenary session titled "New Trends in the Study of the Third Sector: An International Perspective" was held featuring Prof. Eleanor Brilliant from Rutgers University, Dr. Jeremy Kendall from the London School of Economics and Prof. Helmut Anheier, of Rutgers and Johns Hopkins Universities. Kendall and Anheier are the current and former editors respectively of *Voluntas*, the journal devoted to third sector research.

The following day's program began with a presentation by Prof. Gidron in which he proposed a schema for classifying third sector organizations in Israel. Prof. Yael Yishai of Haifa University responded to Gidron's presentation, stressing that classification is valuable not for its own sake, but rather in order to facilitate comparative inquiry and in so doing, gain a greater understanding of the sector at large and its constituent parts. A lively discussion prompted by questions from the audience ensued. As conference participants dined for lunch, Prof. Avishay Braverman, President of Ben Gurion University shared with them the vision of former Prime Minister David Ben Gurion for the development of Israel's Negev region and the pertinence of that vision for contemporary Israel. The remainder of the conference consisted of concurrent panel sessions which centered around themes such as: "Government-Third Sector Relations"; "Attributes of Third Sector Organizations among Special Sub-groups"; "Volunteerism and Volunteers"; "Social Change and Advocacy Organizations" and others. A selection of these presentations will be published later this year in the form of "ICTR Occasional Papers."

Interviewed at the conclusion of the conference, Prof. Benjamin Gidron expressed satisfaction with the results: "I couldn't think of a more appropriate way to mark the founding of ICTR than the coming together of scholars, practitioners and policy-makers, all of whom are making their mark on the evolution of the third sector in this country. The presence of such prominent scholars from abroad clearly added prestige to the event and helped raise the profile of the third sector research enterprise.

(See picture on page 1X)

From the Director

The idea of establishing a center in Israel for researching the third sector and related phenomena such as volunteerism and philanthropy is not a new one. It was first raised in discussions I had with various colleagues as far back as 1990. Even then, I felt that such a center was clearly needed. However, as we all know, in order to bring into fruition ideas such as this - its need or demand notwithstanding - the agreement and cooperation of many individuals and institutions are required. This necessarily makes its execution a complex and arduous process. In formulating the plan for the center, I was assisted greatly by the experience and advice of Dr. Israel Katz, former Minister of Labour and Social Welfare who himself founded two important research centers. I also received considerable support and encouragement from the senior leadership of Ben Gurion University of the Negev, President Prof. Avishay Braverman, Rector Prof. Nachum Finger, Vice-President for Research Lechaim Nagan and Dean of Humanities and Social Sciences Prof. Jimmy Wienblatt. To all those and many others, I am truly grateful.

While planning the objectives and activities of ICTR, we had to take into account the fact that we're planning a research center around a new field of study. This fact assisted in choosing the research agenda upon which the center is focusing and will focus during its first three years - an effort that may be characterized as laying its "research infrastructure." We will mostly engage in developing, for the first time in Israel, empirical data on various aspects of the third sector, which subsumes nonprofit organizations, volunteerism and philanthropy. Data like these are instrumental in the shaping of policy relating to the roles and functions these organizations play in our society. At the same time they will help us understand larger social, political and economic processes affecting contemporary Israeli society.

In addition to specific research projects initiated by ICTR, efforts will be made to encourage Israeli academics to incorporate aspects of the third sector in their own research agenda. The impressive showing at

the ICTR founding conference devoted to "Researching the Third Sector in Israel," the enthusiasm of all participants, and high level of the many presentations by Israeli researchers (many of whom were noticeably young) all suggest that much interesting work in this field awaits us in the years to come. ICTR, for its part, will attempt to extend assistance, directly or indirectly to those interested and will continue to provide a forum for the dissemination of this type of work to both the academic and practitioner communities.

Prof. Benjamin Gidron

Finally, I'd like to express my appreciation and thanks to all those who congratulated us on the occasion of the founding of ICTR and to those who took part in our first conference last March. We very much value the continued contact and cooperation with researchers, research funders, and research users (practitioners, nonprofit organizations' directors and policy-makers) in Israel and abroad. We'd greatly appreciate receiving your reactions to the work we publish, the conferences we convene and other programs we will undertake. For a center like ours, striving to be relevant to its many audiences, this type of exchange is vital in order to determine whether the path we've taken is the proper one and where improvements may be made. This newsletter, which we intend to publish a few times annually, will serve as one such vehicle for your feedback which we'll be happy to print. Our website is another option.

Prof. Benjamin Gidron

Israeli Center for Third sector Research • Ben-Gurion University of the Negev • P.O.B 653 , Beer-Sheva 84105 Israel.
ICTR phone: 972-7-647-2323 ICTR fax: 972 7-647-2933 • ICTR e-mail: ictr@bgumail.bgu.ac.il • ICTR Web: <http://www.bgu.ac.il/ICTR>

"ICTR Receives Impressive Sendoff"

The Israeli Center for Third Sector Research, housed at Ben-Gurion University of the Negev, was officially inaugurated on March 15th with the convening of a two-day conference on "Research on the Third Sector in Israel." Attended by some two hundred participants, the conference brought together scholars, practitioners and students for two days of deliberations on the implications of the growth and emerging functions of Israel's third sector. The eclectic nature of this gathering featured a genuine meeting of the sectors. Among those present were social science faculty from Bar Ilan, Tel Aviv, Haifa, Ben-Gurion and Hebrew Universities, officials from the Finance Ministry, Jewish Agency, JDC (American Joint Distribution Committee), nonprofit organizations directors, and foundation representatives.

In his remarks during the opening dinner, ICTR Director Prof. Benjamin Gidron, outlined the chief objectives of ICTR: 1) Undertaking original research on various aspects of Israel's third sector to be disseminated among scholars, practitioners and policy-makers; 2) cultivating third sector research as a legitimate, multi-disciplinary academic field; 3) analyzing policy issues through the commissioning of position papers by experts in the field and the convening of periodic public forums; 4) ongoing documentation of material on the third sector in Israel with the goal of creating a national database. Toasting the inauguration of ICTR was BGU Rector Prof. Nachum Finger who reminded those assembled that nonprofit activity is not only a vital feature of contemporary Israeli society,

but moreover is deeply rooted in the Jewish tradition. The festive dinner at the new Hilton Hotel in Beer-Sheva was also attended by ICTR Steering Committee members Prof. Rivka Carmi and Prof. Aryeh Reichel, BGU Vice-President and Dean for Research and Development Prof. Lechaim Naggan, BGU Vice-President for External Affairs Dr. Zvi Shtaubert, and other BGU faculty members and administrators.

The conference commenced Sunday afternoon with a keynote address by Stanley Katz, professor of history and law at the Woodrow Wilson School of Public and International Affairs at Princeton University. Tracing the development of third sector research in the United States, Katz noted that the initiators of this type of research were schools of Social Work which employed a multi-disciplinary approach during a period when the boundaries erected between the various disciplines were rather high and close to impermeable. From its inception, third sector research may accurately be characterized as having been policy-driven, action oriented and not particularly introspective. With the creation of ICTR, and the initiation of a cross-national comparative study of the third sector centered at Johns Hopkins University, this field has gradually become "internationalized." In concluding, Katz cautioned that while research centers must proceed with its task of undertaking the empirical imperatives of this field of research, it will also have to cope with - though not necessarily resolve - the larger theoretical questions which arise. Regarding this sphere

of keynote address, which fused a painstaking historical survey with fascinating autobiographical revelations, was indeed an auspicious beginning for ICTR. Responding to the keynote address was Yitzhak Galnoor, professor of political science from Hebrew University and former Civil Service Commissioner. Galnoor reaffirmed the need to develop Israel's research capacity of the third sector and to assist practitioners toiling therein. He commented that the development of Third Sector research in the US, as illustrated by Prof. Katz, is consistent with the biblical injunction of *na'aseh ve'nishma* ("first practice, then understand"). Galnoor urged ICTR to study the experiences of other countries ("without necessarily repeating all of their mistakes") and to confront head on the larger theoretical questions immanent to the sector. "In this sense, we must both

In this Issue:

<i>ICTR Receives Impressive Sendoff</i>	A
<i>From the Director</i>	B
<i>Social Research as lever on Government Policy: an Interview with Dr. Israel Katz.</i>	C
<i>The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project</i>	D
<i>ICTR Managing Structure</i>	D
<i>Upcoming Conferences</i>	E